

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 16. avgusta 2018 - Leto XXVIII, št. 33

stran 2

»TAKŠO MUZIKO BI POSLUŠO CEJLO NAUČ«

JAKOB SOKLIČ - PRVI SLOVENSKI MUZEALEC
stran 3

GOSLAR Z DŪŠOV IN TEJLOM
stran 4

MIR JE VEČ VREJDEN
stran 8

Prašnata goslarska scena

Leto je, vrauče je, človek si nika drugo ne želej, samo nin pri vodej biti pa dobro mrzlo vodau (moški pivo) piti. Zavolo toga je po varašaj ali vasnicaj programov tō menje, če pa so, lidi tak trbej s štrikom loviti, naj pridejo na nji. Vej pa kak v Porabji pravimo, v takšom vremeni dober gazda ranč svojoga pisa vō iz iže ne pošle ... Istina, ka tau bole za mraz pravijo, dapa pomalek se navčimo, ka je ica ūša kak mraz, proti steromi se leko branimo.

Poletni programi so zavolo ice bola na večer, kak je bilau tau že dvakrat v organizaciji Slovenske zveze, gda je zvala na Poletne glasbene večere v restavrucijo Lipa. Dobra muzika pa dobro gesti, tau so ponujali poletni glasbeni večeri. Najprva so špilali hrvaški goslarge iz Petrovoga sela, drugopaut pa Prekmurci, ansambel Prašnati.

Na žalost je v Porabji gratala goslarska scena tūdi prašnata. Ka s tejm mislim? Na žalost nikšoga domanjoga ansambla nemamo več, steri bi leko igro na taši večeraj ali veselica. Gde so že tisti časi, gda je po naši vasnicaj bilau več band, stere so špilale slovenske pesmi, brezi steri nej bilau gostüvanja, silvestrovanja ali nauvoga leta. Najbola irrašnja banda je bila Makoš banda iz Sakalauvec, pa če rejsan so tau nej bili vōvčeni muzikantje, so znali dobro razpoloženje (hangulat) napraviti, vej pa njim se je nej vnaučalo špilati dva dneva pa dve noči, če je trbelo, so splejzdili gor na kakšno oslico ali strejo, če je trbelo, so mašejrali pa gostüvanjčare vküper sprvajali ... Špilali so volcere pa polke, dapa - če je trbelo - modernejšo muziko tō za mlade. Bili so pravi ljudski (népzenészek) goslarge.

Eške bole irrašnji ansambel je emo Laci Korpič, steri je včeni muzikant bijo, ranč tak njegvi podje tō. Istina, ka so oni po veselica. Z ženskami vred so igrali pa spejvali domanje, porabske naute, stere je dojzamerko Laci Korpič. Njega pa njegvo bando so trno radi poslušali v Sloveniji - najbolje v Prekmurji - tō.

Škoda, ka sta badva ansambla tak enjala delati, ka je nej bilau takši, steri bi njino delo tadale pelali. Eške vekša škoda, ka se v Porabji nej najšlo (se ne najde) 5-6 mladi lidi, steri bi za svojo »poslanstvo« meli, ka bi špilali porabske ljudske pesmi, s tejm bi pomagali, ka bi gorostale. Vej pa zdaj že precej mladi ojdí v glasbeno šaulo, tak samo vola mora biti. Takšna vola pa navdušenost (lelkesedés), kak smo tau vidli pri gradiščansko hrvaškom ansambli Koprive, steri znajo ceniti tisto, ka je njino, vejo, ka do z domanjimi nautami bole uspešni (sikeresek), kak če bi se steli pokazati na pop-rock sceni, gde je dosti vekša konkurenca.

Se pravi, trbej praj zbrisati z domanji kot (not), tej je dosti pri Lacini Korpiči, dapa zapisane so v zvezkaj Füčkaj, füčkaj, fantiček moj ... Franceka pa Dušana Mukiča tō.

Marijana Sukič

»Takšo muziko bi poslušo cejlo nauč«

10. avgustuša večer se je v restavruciji Lipa pripravo (bale), *Boštjan Rous* (saksofon, klarinet, glas), *Boštjan* stavi, malo džezovsko, malo melanholično. Človek - če bi

Prašnati v Monoštri. Z leve: Boštjan Baša (harmonika), Andi Sobočan (cimbale), Toni Došen (bobni), Luka Ščavničar (kontrabas) pa Boštjan Rous (saksofon, klarinet, glas)

glasbeni večer z ansamblom *Baša* (harmonika), *Luka Ščavničar* (kontrabas) pa *Toni Došen* (bobni). Špilali

En tau poslušalcov v restavruciji Lipa

ponujali gesti z žara pa kaj domanjoga tō.

Vendrik je kriva bila velka vročina tō, dapa lüstvo se je bole pomali zbiralo pa največ si je sedlo na terasi, kakoli je v restavruciji delala klima. Dapa tau nej baja, vej pa organizator - Slovenska zveza - je tau tak mislo tō, pripravo je sproščeni večer z glasbennimi pa kulinaričnimi užitki.

Za glasbene užitke je poskrbelo pet mužíkašov iz Prekmurja, steri so že prva tō špilali v razni ansamblaj, zdaj so pa vküper staupili pod ménjom Prašnati. Tau so bili *Andi Sobočan* (cim-

Ranč na te den je svetila svoj rojstni den naša kolegica Silva Eöry, steroj je ansambel ejkstra zašpilo pesem

so stare pesmi (dapa nej prašnate) v nej vsakdanešnjoj se-

stavi, malo džezovsko, malo melanholično. Človek - če bi oči zapro - bi leko daubo občutek, ka je v kakšoj kavarni na začetki prejšnjoga stoletja v Budimpešti, na Dunaji ali v Zagradi ... samo saga po kafeji pa dobrom pokaraji je falila. Namesto toga je restavrucijo pa teraso preplavo vonj po žari, vej so si pa gostje med poslušanjom

muzike prinesli kaj za gesti tō. In tau med poslušanjom dobre muzike, vej so pa muzikanti špilali pa spejvali ob znani slovenski melodij, hrvaške, rusuške pa angleške tō. Malo ovak, kak smo nji bili navajeni, malo po svoje, vej so njim pa nenavadni instrumenti (cimbale pa bajs) dali posebni zvok.

Andi Sobočan, steri špila na cimbale, pravi, ka se »s cimbalami vse zvrsti glasbe leko igra, nej samo etno ali ljudska glasba«, pa tau je na varaškom nastopi pokazo tō. Pri prekmurški bandaj

je biu največkrat klarinet vcuj, Prašnati majo saksofon, steri davle njinoj muziki neobičajen zvok.

Na te večer so dali lidam muziko, stero vsi poznajo, dapa rejdkí go špilajo, kak je pravo saksofonist pa pevec *Boštjan Rous*, pesmi, stere nika povejo pa s tem dajo nika poslušalcom. Kak je pravo eden od obiskovalcov, on bi takšo muziko poslušo cejlo nauč.

Marijana Sukič

Foto: Silva Eöry in L.R. Horváth

JAKOB SOKLIČ – PRVI SLOVENSKI MUZEALEC

V Sloveniji skrbi v današnjem času za nacionalno premično kulturno dediščino precej muzejev in galerij, povezanih v muzejsko mrežo. Sama tradicija slovenskega muzejstva sega že v leto 1821, ko je bil ustanovljen *Kranjski deželni muzej v Ljubljani*. To je bila prva ustanova, ki se je iz prvotnega, izrazito regionalnega muzeja z leti razvila v osrednjo muzejsko ustanovo na Slovenskem. Že ob koncu 19. stoletja so se ljubljanskemu pridružili še nekateri muzeji: leta 1882 v Celju, leta 1893 v Kamniku in na Ptuj, nato še v Mariboru in drugod. Potem so ves čas nastajale muzejske hiše z enotnim poslanstvom: zavarovati kulturno dediščino Slovencev. Današnja mreža muzejev, galerij in zbirke je odsev zgodovinskega razvoja Slovencev, naravnih in demografskih okoliščin, še posebej pa potreb majhnega naroda, da skrbno varuje in prepričljivo posreduje pričevanja o svoji identiteti in samoniklosti.

Ljudje na svojih potovanjih, izobraževanjih in raziskovanjih večkrat radi obiščejo muzeje, galerije ali muzejske zbirke. Goto-vo je že vsak od nas kdaj namenil svojo pozornost drugačnemu načinu postavitve predmetov; nekaterim so bliže manjše galerije, drugim celo muzeji na prostem. Zgodi se tudi, da se med razstavljenim srečamo z zbirko, ki je morda prav zaradi

svoje »drugačnosti« vredna naše posebne pozornosti. Zato večkrat naredijo na nas poseben vtis t. i. osebne muzejske zbirke, ki poleg dragocenih predmetov nekje v srži hranijo samo zbiralčevo dušo in njegovo osebno ljubezen do umetnosti. Eden izmed zelo cenjenih slovenskih zbirateljev je bil Jakob Soklič, pomembna osebnost polpretekle zgodovine mesta Slovenj Gradec. Bil je mestni duhovnik, slovel je kot vnet raziskovalec slovenjgraške

preteklosti; bil je estet in zaslužen kulturni delavec, ljubiteljski umetnostni zgodovinar in zbiralec starin.

Jakob Soklič se je rodil leta 1893 na Bledu, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo. Maturiral je na

B. Jakac, Portret Jakoba Sokliča

Škofijski gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano, nakar se je odločil za študij bogoslovja v Gorici. Leta 1917 je bil v Ljubljani posvečen v duhovnika, svoje prvo delovno mesto pa je nastopil v Hrušici pri Podgradu v Istri. Od leta 1922 so ga premeščali v različne župnije na Slovenskem in celo v Trst. Ko je pristal pri Sv. Vidu v Halozah pri Ptuj, je v njem dokončno vzplamtela umetniška žilica.

Sakralna zbirka

Tam je začel zbirati starine, in to je hkrati pomenilo začetek njegove osebne muzejske zbirke. Nadaljnja zbirateljska strast je namreč vidno zaznamovala njegovo življenje. V tem kraju, kjer je bival pet let, je ustanovil posojilnico in hranilnico, pomagal je kmetom pri pomembnih rešitvah in sezidal kulturni dom Antona M. Slomška.

Leta 1933 je bil Soklič premeščen v Slovenj Gradec za župnika. V mestu je bil izjemno spoštovan,

cenjen in velika avtoriteta. Župnišče je takrat postalo nekakšno kulturno središče mesta, saj kraj sicer ni imel primernih prostorov za kulturne dogodke. Tu so se zbirali nastopajoči na Večerih slovenske besede, delegacije ob političnih obiskih ali zborovanjih ter gostje ob domačih in cerkvenih proslavah. Prav zaradi želje po pravem kulturnem prostoru se je Soklič lotil prezidave palače Okrajne hranilnice, hiše iz 13. stoletja, in tako so krajani dobili prvo dvorano. Leta 1941 je prav tako kupil hišo v mestu za prosvetno društvo in v njej so zgradili predavalnico, dvorano in knjižnico. Bil je namreč vnet kulturni animator, živahno je sodeloval v življenju mesta, bil je častni predsednik številnih združenj in društev, ki je Slovenjgradčanom vcepljal spoštovanje do duhovnih vrednot in bogate kulturne dediščine. Tesno je bil povezan predvsem s prijateljem Francem Ksaverjem Meškom, župnikom na Selah in dekanom starotrške dekanije.

Leta 1937 je Jakob Soklič v slovenjgraškem župnišču prvič razstavil za javnost svojo zbirko starin. Predmete je imel v štirih sobah v župnišču, kjer je stanoval, iz vseh zgodovinskih obdobj s številnih koncev sveta. Mnogokrat so mu posamezne najdbe prinašali tudi okoliški ljudje, ki so vedeli za njegovo dejavnost. V smislu t. i. zakladne sobe je zbirko uredil in s predmeti zapolnil stene od tal do stropa. Štela je okoli 1600 raznovrstnih muzealij; poleg zgodovinskih, arheoloških in etnoloških predmetov ter kosov starega orožja je razstavil največ umetniških del in izdelkov umetnostne obrti. Prav tako je zbiral dela starejših likovnih mojstrov: Janeza Straussa, Janeza Mersija, Nikolausa Knüpferja, Oskarja von Pistorja in dela sodobnikov: Lojzeta Šušmelja, Franca Goloba, Mihe Maleša, Frana Miheliča, Lojzeta Spacala, Jožeta Tisnikarja, Karla Pečka, Božidarja Jakca, Lajčija Pandurja, Zorana Mušiča, Tince Stegovec, Jana Oltjena, Luigija Kasimirja in drugih. Prav posebno mesto je namenil gradivu v

spomin na skladatelja Huga Wolfa. Kot zaokroženo enoto pa je predstavil spominsko sobo Francu Ksaverju Mešku, s pisateljevim obsežnim fondom. Kasneje se je vsa omenjena zbirka preimenovala v Sokličev muzej.

Leta 1941 so Jakoba Sokliča za tri mesece aretirali in zaprli, nato pa izgnali na Hrvaško. Od tam je pribežal v samostan Stična, kjer je začasno vodil nastanjene begunske duhovnike. Ko je dobil prepustnico za Ljubljano, se je vpisal na Filozofsko fakulteto, smer umetnostna zgodovina, in obiskoval predavanja pri profesorjih Francetu Stelétu, Francetu Mesesnelu in Vojeslavu Moletu. Nato so mu Italijani ponovno vzeli prepustnico in tako je študiral umetnostno zgodovino sam v Stični, kjer mu je bila na voljo bogata knjižnica. Leta 1945 se je vrnil na svojo župnijo v Slovenj Gradec in postal dekan. Poleg skrbi za to župnijo ter nadaljnje življenje za umetnost in kulturo se je posvečal še drugim župnijam v dekaniji. Umrl je leta 1972 v slovenjgraški bolnišnici, v 80. letu starosti.

Leta 2013 so bili zakladi iz Sokličevega duhovniškega stanovanja v mestnem župnišču restavrirani in v novi postavitvi preseljeni na ogled v Koroški pokrajinski muzej v Slovenj Gradcu. Direktorica tega muzeja Brigita Rajšter je dejala, da Jakoba Sokliča cenimo kot prvega muzealca. Za predmete so tokrat prvič ustrezno poskrbeli, jih razvrstili in restavrirali, tako da so zasijali v povsem novi podobi. Ker je Soklič zbiral nenačrtno in skoraj vse – med že prej naštetimi tudi predmete iz Japonske, Kitajske, Afrike, Egipta itd. –, so nekaj predmetov brez vrednosti

izločili. Preostali pa so v novi, precej prostornejši postavitvi, ki zavzema večino muzejskih razstavnih površin, razstavljeni po sklopih. Eden od njih zajema tudi Sokličevo knjižnico, ki so jo uredili v posebni sobi. Obsega več kot 6.000 knjižničnih enot pre-

Etnološka zbirka

težno verske literature, nekaj pa je tudi umetnostnozgodovinske strokovne literature. Najstarejše svetopisemske izdaje so stare več kot 400 let, nekateri predmeti iz Sokličeve zbirke pa so edinstveni celo v evropskem merilu.

Znani umetniki so Sokliču podarili in posvetili veliko svojih del, marsikateremu je bil tudi mecen. »Predragemu prijatelju kanoniku Jakobu Sokliču v globokem spoštovanju, Božidar Jakac,« je zapisano na eni od Jakčevih slik. Sokliča je Jakac večkrat

Spominska soba Huga Wolfa

portretiral, drobnega župnika z izrazitim nosom pa so upodabljali tudi drugi znani slikarji in kiparji. Ljudje, ki so doživeli Sokličevo vodstvo po njegovem še »tedanjem muzeju« v župniji, kjer je stanoval, pa vedo povedati, da je bilo njemu to »pastoralno« umetniško opravilo neke vrste dragoceno bogoslužje. (Slika na prvi strani: Sokličeva knjižnica.)

Mojca Polona Vaupotič

PREKMURJE

Rabona in Maček

Rabona. Ne vem, če ste že gda čili tau rejč. Od preminaučoga kedna jo v Prekmurji vsi poznamo. Tau je ena takša fotbalska vragolija, stero je 1957. leta prvo paut notpokazo erični brazilski nogometaš Pele. V tretjom kraugi prve slovenske nogometne lige se je na stadioni Fazaneriya pri vodstvu domanje ekipe s 4:1 Nino Kouter znajšo sam pred domžalskim golmanom Dejanom Miličom. Tak je zapleso pred njim, ka je Milič nej znau gé je. Pri raboni dé za strel, gda fotbaler labdo zadene z nogauv, s šterov je z zadnje strani prekrižo stoječo nogau. (Če vam je tau nej najbolje jasno, je najbaukse, če si Kouterov gol poglednete na interneti, tak kak je tau napravilo že več milijonov ljubitelov fotbala po cejlom svejti). Rabona gor ali dol. Če do soboški čarnobeli ške naprej tak batrivno in dobro špilali, kak so v prvi trej kraugaj, nega bojazni, ka kak novinec nej bi ostali v najboukši slovenski nogometni ligi.

Nej je samo nogomet biu tisti, o sterom se je dosta gučalo v zadnjom cajti. Velki športni uspeh se je v Leobersdorfi v Avstriji, gé je bilou evropsko prvenstvo v strejlanji na leteče tarče (trap), pršiko Boštjani Mački iz Bodonec, člani Strelskega društva Štefan Kovač – trap iz Murske Sobote. Po tistom, ka je biu že v kvalifikacijaj najbaukši (samo enoga od 125 glinastih goloubov je nej zavado), je biu tudi v finali za dva golouba boukši od Rovata Antona Glasnoviča, tretji pa je biu Čeh Jurij Laptak. »Sigurno je tau moj najvejši uspeh v karieri. Brodim, ka se sedmo mesto na letnih olimpijskih igraj v Londoni najbolje ceni, ali biti evropski prvak don dosta vala,« je povedo Boštjan Maček.

Silva Eöry

Prekmurec Igor Lalovič

GOSLAR Z DÜŠOV IN TEJLOM

Prekmurec Igor Lalovič je goslar z düšov in tejlom. Že te, gda je odo v osnovno šaulo, je z bratoma Robijom in Borivojom (steroga vsi bole poznajo po imeni Braco) na noge postavlo glasbeno skupino: »V tistom cajti, ges sam te biu star 12 let, brata pa vsakši po leto menje, smo že meli prvi malo bole resen nastop in tau na turistični kmetiji Tremlovih v Bokračaj. Gospaud Miška Tremel je gnauk meseca avgusta prišo k našomi oči na obisk, ka njemi plača za delo, steroga je v njegovi goricaaj opravo kak bagerist. Mi trgé bratje smo glij te doma vadili, in gda nas je on čiu, je pravo, ka mo mi pri njem za staro leto špilali. Mi smo brodili, ka se on špajsa, samo nej je bilou tak. Na staro leto, ob šesti vöri zadvečerka, je prišo po nas. Prva smo nej steli titi, te pa nam je drügo nej ostalo, kak ka instrumente vzememo in demo z njim.« Čiglij so te

koncerti. Ške zdaj mam neka kejpov, na sterij se vidi, kak smo špilali pred zidino soboškoga srednejšolskoga centra.

Igor Lalovič - inda in gnes

Spomnim se ške ene zanimive anekdote s toga cajta. Te so vse bande mele velke lesene kište, v stere so instrumente in drügo opremo davali goslar-ge. Te je bilou moderno, ka si z bejlo farbo napiso ime. Mi smo kište dali enomi našemi molari, on pa je nej tak napiso, kak bi trbelo, liki Real

bobnar Robert Grah (zanimivo, ka je on gnesden direktor Pomurske gospodarske zbornice), po tistom, ka je on šau študerat,

pa ga je 1988. leta kak bobnar vöminiu Borut Kazar.

»Po tistom, ka sam prišo domau od sodakov in sam začno tudi študerati, smo meli iz leta v leto več nastopov. Nejsmo špilali samo doma, liki tudi v Avstriji in Nemčiji,« pripoveja Lalovič in raztolmači, ka so leta 1993 gorvzeli ploščo in kaseto z naslovom Dan kot prejšnjih sto, stero je vödala Založba kaset in plošč RTV Slovenija: »Tau se je zgodilo po tistom, ka smo v oddaji

njihova drüga plošča z naslovom Objemi me: »Leta 1995 smo meli trno dosta nastopov, če se dobro spaumnim, meseca decembra celau petdeset. Nejsmo samo svoje pesmi špilali, liki tudi drüge slovenske in rovaške zabavne pa ške vse svetovne hite. Avgusta 1997 smo zadnjič vküper špilali. Tau je bilo v Velkoj Polani, na poletnon festivali, gda smo bili na odri vküper z Alenom Islamovičem, članon erične jugoslavske rock skupine Bijelo dugme. Uradno smo nikdar nej razpadnoli, ške furt se z goslari srečavlemo, nej samo z bratoma, tudi z drugimi.«

Braco se gnesden več ne spravla z muziko, Robi nastopa kak član soboških velikih goslarov, najbolje aktiven pa je Igor: »Po leti 2000 sam šest let nastopo z mariborsko skupino Mlada pot. Njihov basist Mitja Fras me je nagučo, ka sam šau k njim špilat. Tau so bili kratki špili, med kednom, nej za vikend, tak do ene vöre vnoči, nej do za zrankoma kak prva.« Zadnja leta naš sogo- vornik špila pri bandaj Špirit in Sončna uprava, pauleg toga je

Čiglij že neka cajta ne špilajo vküper, so ške furt pajdaši (od leve): Igor in Robert Lalovič, Robert Grah in Braco Lalovič

že vsi odili v glasbeno šaulo, so dosta pesmi nej znali zaigrati, samo kakših petnajst, največ narodnozabavnih, neka rovaških in slovenskih pop, pa tudi prekmurskih ljudskih pesmi. Prva njihova skupina se je zvala Sigma band, gda sta se bratom Lalovič na vajaj in nastopaj večkrat pridružila kitarist Bela Šiftar in Jože Činč, steri je špilo orgle. »Gda sam odo v prvi razred srednje šaule, smo si te dali ime Royal Flash. Te so popularni bili srednejšolski

Flash,« s smejom na lampaj pove Igor Lalovič.

Skupina Royal Flash, stera je nastaupala od 1984. do 1997. leta, je bila trno popularna, nej samo v domanjom Prekmurji: »Na začetki smo radi špilali rock muziko, samo te je tak prišlo, ka smo bole pop začnili špilati, pa tudi evergrine. Ges sam špilo orgle in fude pa popejvo, Braco je špilo na kitaro in klarinet, Robi pa trobento in baskitaro.« Vmes se je trem bratom pridružo ške

Bratje Lalovič in njihov bobnar (stogi na sredi) Borut Kazar

Zvezdni prah na nacionalni televiziji gvinili s pesmijo Rad te imam. Kak zmagovalcom so nam dali priliko, ka vödamo tau ploščo. Pri njoj nam je pomagalo dosta eričnih slovenskih glasbenikov, kak so na primer Tadej Hrušovar, Dušan Velkavrh in Mojmir Sepe.« Leta 1994 je vöprišla ške

lani šau ške pomagat goslarom, steri špilajo blues v bandi Valter ego, v Avstriji pa sodelüvle ške s skupino Band for you.

(Slika na prvi strani: Royal Flash-nastop pred soboško srednjo šaulo.)

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry in osebnii arhiv Igorja Laloviča

»DÉMO NA ŠPRICER!«

Če je štoj 2. juniuša, gda je Državna slovenska samouprava pri monoštrskom

lo svajüvanja vöstaupili. Pred 15 lejtami se je zgodilo, ka je mrau trpejtar

lodije pa sledik Barbara reči cujspiše. Dostakrat pa se zgodi, ka má naša

pe sm a r c a že tekst, ali pa ge kakšoga njenoga vöodeberém, melodija pa sama od sebé pride,« smo čüli o naranjani naut pri Ekartaj, šteri so eden album vödali z nemškimi rečami.

»Dostakrat gorstaupimo v Avstriji tó. Trikrat smo

po en mejsce igrali v Meriki pa Kanadi, bili smo pa na ednoj 43-dnevnoj turneji v Avstraliji ranč tak. V Meriki pa Kanadi je dosta mejšani zakonov, eden je Slovenec, drügi pa kakše drüge narodnosti.

Slovenskom domi držala Srečanje Porabski Slovincov, po kulturnom programu austro na bali v veukom šatori, je leko pleso na muziko narodnozabavnoga Ansambla Ekart s štajerskoga Ptuja. Na odri je bilau pet goslarov pa edna pesmarca, šteri so igrali pa spejvali velke šlagere preminauči desetletij pa dosta svoji naut tó.

Začetki bande segnejo v indašnjo leto 1974, gda so oprvin vödjali plakat, šteri je lüstvo zvau na bal z »ansamblom Jožeta Ekarta«. V prvi lejtaj je banda igrala na več stau veselicaj v bližanji pa dalečnji mejstaj kauli Ptuja, goslarge so gratali vsikdar baukši. Tak pa so dobili volau, ka bi začnili svoje naute pisati.

»Od tistoga mau smo z ansamblom Ekart gorvzeli že 13 CD-nov, pa eške dvej videokaseti, na vsikšoj z 12 videospoti,« nam je raztomačo klarinetist ino vodja ansambla Damijan Kolarič. *»Kleti svetimo 45. oblejtnico naše bande. Trgé smo v skupini že 25 lejt, basist Renato Kapun pa je začno svojo 31. leto. Drügi so tó nej zavo-*

našoga ansambla, šteri je biu moj oča. Pred 6 lejtami pa se je Jože Ekart, šteri je napravo tau skupino, začno spravlati z drügim delom pa ranč tak pesmarca Blanka. Drügi pa smo rejsan frtau stoltja vküper.«

Med gnešnjimi goslarami v ansamblu najdemo pet takši, šteri so končali akademijo za muziko. *»Vsi se spravlamoz igravov. Dva včiva na mariborskom Konzervatoriji za glasbo in balet, trgé pa so škonicke v muzični šaulaj v Ljutomeri pa Ormoži. Naša pesmarca - moja žena*

- Barbara pa je zvün toga, ka spejva, eške fiškališojca tó,« se je smejau Damijan Kolarič, šteri zvün klarineta eške dostaféle škéri vči, je pa dirigent tó.

Pesmi pišeta zakonca Kolarič vküper. *»Včási se oprvin narodi ideja me-*

Narodnozabavni ansambel Ekart s štajerskoga Ptuja na odri v Monoštri

Klarinetist ino vodja ansambla Damijan Kolarič s pevko ansambla, svojo ženo Barbaro

Vsi so prišli z veseldjom na naše koncerte pa bale ino se dobro čütüli pri našoj muziki,« se je spomino Damijan Kolarič, šteri má dosta pri tem, ka je ansambel Ekart največ festivalski nagrad daubo med skupinami v Sloveniji.

»Sploj radi igramo, nagrade pa so same prišle. Dvakrat so nas za slovenski ansambel leta zglasili, gnauk smo gvünili na 'Slovenska polka in valček'. Ovak pa smo prvo mesto 19-krat dobili na Ptujskom festivali, na Števerjanskem festivali na Taljanskem pa indrik.« O navadaj pri ansamblu smo vöopitali »najmlajšoga« člana skupine tó. Trpejtar *Simon Novak*, šteri je eške »samo« 15 lejt pri bandi, pravi, ka člani med kednom tó vküper odijo. *»Mamo redne probe, zvün toga pa smo pravi padaške, če mamo malo časa, brž spigemo kakši kafej ali tej. Na začetki vaj se zgučimo, ka mo delali. Depa gnesneden se tau tó zgodi, ka malo poglednemo na internet, poslušamo kakšo nauto pa začnemo tisto igrati.«* Ekarti so eške posaba gizardi na tisto veselico, gda so oprvin igrali v eričnoj restavraciji Avsenik v gorenjskoj vesnici Begunje. *»Prejk so davali medalje svetovnoga prvenstva v golfi, te smo zadobili tau čest, ka smo leko edno vöro vküper igrali z legendarnim Slavkom Ausenikom,«* se je povalo Damijan Kolarič pa je eške povödo, ka so leta 2000 s 150 lübiteli muzike splezdili na Triglav, večer pa v domi na Kredarici držali koražen koncert. *»Veseli smo, ka ste nas pozvali v Monošter na Srečanje Porabski Slovincov. Vüparamo, ka se eške gda vidimo,«* je za konec povödo mentor ansambla Ekart pa - kak spejvata z ženov v njija pesmi 'Gremo na špricer' - rejsan odišo, ka bi si malo gutanje namočo.

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Iz Železne županije se največ lüstva z avtonom pela na dopust

Tisti, steri so zdaj avgusta šli na izlet, veliko srečo majo, zato ka lejpo vrejmen majo, najbola vejn tisti, steri so pri vodej, zato ka je fejst vraučé. Tau tó istina, ka tisti, steri se nédejo kaupat, bola varaš, pokrajino dejo gledat, tisti nédejo v sezoni, bola sledkar, gda že nej vraučé pa nega gužve.

Za izlet si največkrat vöodabere lüstvo taši cilj, kama se z avtonom eden den leko pripela. Kak po cejlom rosagi, tak vala tau za Železno županijo tó. Na Balaton najbola od 18 do 29 let stara generacija odi, skur polovica se za kratki ali za dugši cajt stavi pri vogrskom maurdji. Tau tó istina, ka kak so obiskovalci vsigdar bola starejši tak je vsigdar menša motivacija, ka bi Balaton biu cilj za izlet. V tujino se 35 odstotkov pela pa s tauga pulonja na maurdje, drüga polovica nikam inan, vö z Evrope pa samo 5 odstotkov. Večina lüstva, 80 odstotkov, si samo organizira potovanje, 15 odstotkov prejk agencije.

Lüstvo iz Železne županije se najbola na Hrvaško vozi, potejm pa v Italijo, največkrat na 8-10 dni dejo pa v apartmajaj se držijo. Če tau gledamo, kelko trošijo na prenočišče, te leko ugotovimo, ka edni v bola falejši hotelaj spijo, tej dejo na dugši čas, tisti, steri v baukšom mesti spijo, tisti skur vsigdar na kračaše poti dejo.

Najvekša sprememba je, ka dosta lüstva že namesto maurdja na aktivne počitnice dé v planine v Avstrijo pa v Slovenijo.

-dm-

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

150. obletnica prvega slovenskega tabora

V Ljutomeru so se spomnili prvega slovenskega tabora, ki je potekal 9. avgusta 1868. Predsednik republike Borut Pahor je na osrednji prireditvi ob 150. obletnici prvega slovenskega tabora poudaril pomen gibanja pomladi narodov v sredini 19. stoletja, ki je dalo tudi Slovencem moč in zagon za politično osvobojanje. Slavnostni govornik Miran Pucanja pa je poudaril: »Taborsko sporočilo takrat in danes vesoljni Sloveniji je, da se veliki dogodki naroda dogajajo na ravni kolektiva, da so in bodo časi, ko obrobje postane center in obratno, da moramo skrbeti za samooskrbo, ki je jamstvo obstoja države, naroda in suverenosti.«

Na prireditvi so predstavniki civilne družbe in gospodarstva oblikovali tudi taborske zahteve, kaj potrebuje slovenski narod v prihodnjem desetletju. Marija Kralj in Daniel Zelko sta v imenu gospodarstva zahtevala nižje obdavčitve plač, boljše poslovno okolje ter prilagoditve šolskih programov in nagrajevanje vseh po merljivih rezultatih. Branko Novak je v imenu civilne zaščite in gasilcev zahteval razumevanje za to področje in ureditev statusov, Aleš Vavpotič v imenu kmetov izenačenost z drugimi panogami in podporo kmetijstvu, Samo Tuš iz Zveze društev Moja Mura pa je pozval oblast, naj Muro za vedno izbriše iz energetskih načrtov, ker njihovo neustreznost dokazujejo študije ter zahtevajo prebivalci ob njej. Taborsko gibanje je bilo slovensko politično gibanje med letoma 1868 in 1871, ki so ga zaznamovala velika zborovanja na prostem. Na njih so izražali podporo jezikovni enakopravnosti in Zedinjeni Sloveniji. Prvega tabora v Ljutomeru se je udeležilo okoli 7.000 ljudi, v Sloveniji so v treh letih pripravili skupaj 18 taborov.

OBNOVIL SE BO SPOMENIK V SLOVENSKI VESI

Pred 95. leti so postavili spomenik v Slovenski vesi tistim vaščanom, ki so življenje izgubili v prvi svetovni vojni. Bilo jih je 38.

Na praznik Marije Snežne so se vaščani spominjali na svoje sovaščane, padle v prvi svetovni vojni

Spomenik, delo umetnika Ede Kallósa, so odkrili 2. septembra leta 1923, zanj so največ prispevali tisti Porabski Slovenci, ki so iz Slovenske vesi odšli v Ameriko (ZDA).

»Pred kratkim smo se odločili, da se bomo udeležili natečaja, ki je namenjen obnavljanju spomenikov padlim v prvi

vojni in s tem oživiljanju kolektivnega spomina na dogodke tistega časa. V kolikor bomo uspešni, bo spomenik obnovljen še v tem letu,« je povedal Béla Labritz, podžupan

Mestne občine Monošter. Na praznik Marije Snežne se je napolnila kapelica v

Slovenski vesi, mašo je daroval domačin, upokojeni župnik Štefan Šomek. Tudi ob tej priliki je bila okolica spomenika, ki stoji pred kapelo, lepo urejena.

»Več naših župljanov skrbi za cvetlice in red pred spomenikom in okrog kapele,«

je povedala predsednica Slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves Katalin Dániel, »največkrat jih okrog spomenika, katerega glavni

lik je B.D. Marija, zaliva in okapa Erzsébet Merkli (Žeža), ki je soseda«.

Spomenik, katerega glavni lik je B.D. Marija, so postavili leta 1923

Izrazila je tudi zadovoljstvo, da si občina prizadeva za obnovitev spomenika.

L. R. Horváth

Informacije na razglednem stolpu

Pred kratkim so na razglednem stolpu na Verici-Ritkarovcih namestili informacijske table s fotografijami, ki v treh jezikih (madžarsko, nemško in slovensko) pomagajo turistom pri orientaciji.

LRH

Praznik tekačev, malih in velikih

Pred dvema tednoma so v mestecu ob Rabi že šestnajstič organizirali tek v spomin na monoštrsko bitko. Kljub skoraj nevzdržni vročini je bilo veliko tekačev – profesionalcev, polprofesionalcev in amaterjev – ki so se prijavili, da bodo pretekli razne proge.

»Glavno progo, ki je dolga 9,5 kilometra, je preteklo 180 tekačev,« je povedal organizator Ákos Gaál. Absolutni zmagovalec je bil Monoštrčan Zsolt Koszár, pri ženskah je zmagala Sombotelčanka Anikó Kálovics.

Tudi mlada Sakalovčana sta premagala razdalje med monoštrsko baročno cerkvijo in spominskim križem v Modincih. Kristóf Kovač je v cilj prispel kot 84., Kristóf Časar pa kot 119. Oba sta pretekla progo v manj kot 55 minutah.

L.R.H.

Aleksander Ružič

SAMO EŠČE GNES IDEN

»Vendel, te pa le gostüvanje bou,« je za njen šou Ilonkin glas, da se je Vendel doj prouti svojoj iži pelo domou s krčme. Kak da bi se na kakšoj zibanci noso té Ilonkin glas, tak ga je celi čas lovijo. Potači so prek gráb skakali pa drovno kameenje vö od sebe švrkali, in niti je nej v pamet jemao, ka sigdar bole močno z nogami na klačnjeke prtiskava, če glyj je cesta proti njegovimi doumi malo v dou šla.

»Vsi konji so znali, ka san Trejzi dverice popravlo, pa so rajnč mu od toga nej vö dali, če glyj se je vidlo, ka je reč nej šla kak po navadi. Pa Ilonkine prsi so tüdi nej tak trpetale, da nan je špricere gor nosila, kak sigdar. Vsi so znali,« je že skoron na glas povedo, da je samo naednok pred njen nika tresnilo, kak da bi štoj s štükon strelo, malo za ten pa vse znova tjuma gratalo. Le od daleč je bilo čüti čuka, kak s svojin mrtvečin glason lidi na of svet zové.

»Aj, čuk se čüje. Zdaj pa rejsan ne ven, na šteron sveti san. Ali v pekli ali v nebesaj,« je stonjo, da se je začno za svojin plouton vküp poberati. Probo je gor stanjüvati, in da se je z rokov naklaj podpro, je glyj v mlade krplive segno.

»Vrajže krplive,« je flajсно gor skočo. »Ali gor so me pa itak zdignile, če glyj pečejo,« si je poslino dlan. Razgledno se je po trati, po šteroj je medlavi mejsec od drev pa od iže vse forme sence ta meto, te je pa začno na glas preklinjati:

»Ti mrlina črna. Že san ti sveto obečo, ka te vküp vsečen, če me ešče ednok prek plouta vržeš!«

S čemerami je stoupo k plouti

in brsno v prednji potač svojga biciklina, šteri je s svojin ponücanin gumijon skoz lat gledo, te pa že bole merno pravo:

»Dverice san pa itak dobro napravo. Niti so se nej genile, da se je té nori biciklin v nje zaletu. Ali ka san obečo, san obečo,« njemi je gučo, da ga je za kormanj kak kakše nejbougano ščene na dvorišče vlejko. Cuj ga je k penjej naslono in ga začno gledati, če se njemi je nej kaj spotrlo, ali je friško vido, ka je biciklini nika nej.

»Pa meni je tüdi nika nej. Samo kormanj malo naravnana, pa de vredi,« njemi je zdaj najšo falingo. Prednji potač je med noge stisno in kormanj je friško na mesto stoupo. Biciklin je potisno k stuban in si vse na pen.

»Pa mi je tou trbelo, ka vsakši večer v krčmo iden pa tan norosti od tej stari konjov poslúšan in si na nabiti Ilokini prsaj oči pasen? Pa mi je trbelo Trejzine dverice iti popravlat, ka se zdaj vsi z menej smejejo,« si je brodo in glavo v dlani tisko.

»Ali, ka pa naj drügo delan? Naj samo v té stare stene oči tiskan cele dneve pa čakana, da se mi svet zapre in me odnesejo v škrinjo zabitoga,« je obrno svoje mišljenje in stoupo k dveran, ka bi se doj sleko pa se v cote zakopo. Ali kak je dveri oudpro, je včasi vido, ka v künjo posvet gori.

»Posvet san püsto. Pa de račun velki,« si je zmrnjavo, te se je pa s künje oglasila Trejza.

»Vendel, ne boj se, nej so touvaji. Če me stiraš, ka san brez tvojga znanja v tvojo ižo stoupila, nemo nika čemerna. Eti san ti friško cvrtino prnesla za večerjo. Nej san te doma najšla, pa san si mislila, ka te počakan, če me glyj od iže stiraš, da domou prideš.«

Vendel je najprle vse trdi grato, ali da je začno razmiti, kak njemi je Trejza vse na kratko tak lepou doj raztolmačila, zakoj je k njemi prišla, se je

friško vküp pobro in merno nazaj povedo:

»Malo san se rejsan prestrašo, zakoj posvet gori, ka ga man navado sigdar vgasniti,« se je malo zlago, »ali da san te vpamet zeo, san včasi meren grato. Aj, Trejza, ka bi te pa stiro, če si pa tak dobra z menov. V mojen žitki je ešče nikdar niti ena ženska nej z menov tak lepou gučala pa se mi tak naraj smijala kak ti. Najprle se moren malo doj stepsti, ka me je té nori biciklin že tretjo pot prek plouta vrgo, pa mon smetlave lače. Te pa po cvrtini,« se je obrno k šparati, ali je Trejza že bila pri njen in ga začnila doj pucati. Vendel je stao na mesti kak cvek, zato ka je nej bio vajeni, ka bi ga kakša ženska vse po tejli šlatala pa doj pucala. Že je ščeó povedati, ka je dobro, da se je znouva oglasila Trejza:

»Najprle pojej cvrtino, té te pa ešče moren nika pitati.«

Večerjo sta si razdeljila, te je pa Trejza segnila prek stola za Vendelovov rokov in ga tak globoko poglednila v oči, ka njemi je skoron malo nej sapa stanila, in pijtala:

»Vendel, zdaj te pa nika zaištino mon pijtati. Če ne boš prvolo, ti ne zamerin, pa va si ešče naprej tak dobriva ... vüpan.«

»Ka me pa maš takšega pijtati, Trejza?«

»Leko tou noč pri tebi spin ... zavolo kmice ... ka bi me samoj straj domou bilou iti.«

Vendeli je znouva sapo zaprlo, te je pa, kak da bi na vse svoje straje pozabo, veselo nazaj pravo:

»Trejza moja, leko. Meni de tüdi fajn.«

Vgojno se je, da je že sunce prek slemena po trati ta svejtilo, najprle na pragi vö pokazo Vendel, in se pretegnu, te je pa ešče na prag stoupila Trejza.

»Gnes je pa nikše sveklo gojno. Se tebi tüdi tak vijdi, Trejzika?«

»Zaistino je tak, Vendel,« ga je okouli pojasa naraj prijela.

»Samo san ešče malo zaspána. Zdaj nama pa zajtrik napravin. Vej že kaj najden. Ti se pa obrij pa vred zemi. Po zajtrki pa moren domou. Vütro me nede, te va pa ešče vidla kak bou. Trno san ti rada, znaš. Ti si ešče pravi moški, Vendel, ka boš znao,« ga je ešče pogladila po hrbti in se obrnoula nazaj v künjo.

Vendel je na pragi stao kak zacomprani. Oči so me šle po dvorišči, kak če bi s posveton svejto.

»Zdaj se pa moren k sebi spraviti, zato ka je nouvi den,« se je silo brodit, ali ga je noč nikak nej ščela zapistiti. »Zdaj san drügi človik. Nej več trbej meni nej tej stari konjov, nej Ilonke, nej njeni nabiti prsi in nej njeni špricerov,« si je zatrdno zgučo in se napoto v künjo, s štere je že začnilo lepou dišati.

Da je Trejza odišla, je samo nika po dvorišči odo pa odo. Den njemi je bio dugi kak nikdar. Ščeó si je kakše delo v roke zejti, ali si je nikšoga nej znao najti. Ednok je pa itak začno v pamet jemati, ka se sunce že fejst proti večeri nagiba. Stoupo je v künjo, si vrezozo falat krüja pa klobas fcuj in si na dvorišči na pen doj seo. Mleo je jesti pa mleo, ali se njemi je samo vse po lampaj motalo.

»Nikšoga žmaja več nema tej krüj, pa tüdi klobas je več nej tak dobra, kak je prle bila,« je mrnjavo in si falajček za falajčkon pomali v lampe dejvo.

»No, pa san zato vseeno vse ta zažmajo,« si je zgučo, da je stari nožic, šteroga je meo sigdar pri sebi, doj zapero, ka bi ga nazaj v žepko djao. Te ga je pa, kak da bi ga sumič na nos pikno, nika gor zdignilo in že je zleto v künjo, vrgo na sebe nove lače pa nouvi kaput, na dvorišči skočo na biciklin in se pogno vö na cesto.

»Samo ešče té večer iden. Gnes Trejze itak nede k meni. Ka de pa Ilonka pravila, če ne priden?«

... DO MADŽARSKE

Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij noče sodelovati z nekaterimi civilnimi organizacijami

Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij (BvOP) je že približno pred enim letom ukinila pogodbe s civilnimi organizacijami, ki so na razne načine pomagale v kazenskih zavodih. Med temi so bile Madžarski helsinški odbor, Rdeči križ Madžarske, Dobrodelna organizacija malteških viteзов, razna kulturna društva in skladi, ki so imeli po zavodih zavodske radijske postaje ali vodili gledališko dejavnost. Takrat je tisk prekinitvev pogodb ocenil kot prepoved pomoči zapornikom s strani civilistov. Čeprav je Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij trdila, da gre za obnovitev pogodb, so od takrat podpisali nove pogodbe le z dvema organizacijama, z Rdečim križem Madžarske in z Dobrodelno organizacijo malteških viteзов. Z vsemi ostalimi še niti do pogovorov ni prišlo, kar je nenavadno predvsem sodelavcem Madžarskega helsinškega odbora. Ta organizacija za upoštevanje človekovih pravic je že od leta 1999 bila navzoča v zavodih, vodila razne raziskave in sestavljala materiale in priporočila, ki so jih na Upravi večinoma tudi upoštevali. »V drugih državah so veseli, če civilne organizacije pomagajo v zavodih, je rekel predstavnik Madžarskega helsinškega odbora, s katerim naj se ne bi obnovila pogodba.

Vojska kupila Falcona

Madžarska vojska je pred dvematemdoma kupila Falcona 7X, ki je pristal v vojaški letalski bazi v Kecskemétu. O tem, koliko je stalo letalo, ki lahko prevaža od 12 do 16 oseb, vojska ni dala informacij. Čeprav vojska trdi, da nakup rabljenega Falcona služi širitvi zračnih prevoznih možnosti madžarske vojske, prav tako kot Airbus, ki ga je vojska kupila pred kratkim, opozicijski tisk meni, da bo Falcon obratoval kot vladno letalo. Prav take Falcone imajo za vladna letala v Franciji, v Ekvadorju ali v Monaku.

MIR JE VEČ VREJDEN

Na Verici na ednom najlepšom brgej žive Berci Merkli (po iži Batjin) z očov pa z materdjov. Gda sem pri njij odo, Berci je ranč travo kosijo kaulak rama, on se k tauma že fejest razmej, zato ka na občini, gde dela, od majuša do oktobra tō ranč tau ma za delo. Kak de pripovedo, tau delo se njemi vidi zato, ka je mirno pa doma v vesi je cejli den. Nej se ma trbej z busom voziti pa prvin leko domau pride pa poma-ga starišom.

Berci Merkli pravi, ka doma leko brezi štresja živi

- Lopau si dolapokauso kaulak rama, še z briffov bi nej mogo lepše, pravim Bercina, gda bola paulak pridem.

»Moram, vej pa v soboto vaški den baude, pa če de stoj tōj mimo ušo, zato aj nikak vōgleda. Zaman sem nejdavnik kosijo, trava tak raste kak gobe, že ranč ne vej, kelkokrat sem dolapokauso tau leto, pa tak mislim, nej zadnjo paut. Pa ranč tak je tau pri poštiji tū, da v vesi kosimo. Če gnauk kaulakprejdemo, leko začnemo znauva.«

- Največ dela je tašoga reda na občini vejndrik tak travo kositi, nej?

»Dvadvajsti kilometrov mamu pri pauti, ka moramo kositi, tak ka lejvo pa pravo stran posaba računamo. Tau je od mejnoga prehoda Verica-Čepinci do meje z Gorenjim Senikom, pa te še k tauma vcujpridejo vse drūge pauti, ka v vesi mamu.«

- Tauma kelko časa trbej, ka se leko dolapokosi?

»Če dva kosiva, te tau tak eden mejsec ali še več, zato ka nej vseedno, kak velka je trava. Dapa zvün tauga še dosta vse kosimo, nej samo

trava?«

»Te z drvami delamo, če pa dolaspadne snej, te pa tejtoga odmetavamo, tak ka delo vsigdar mamu.«

- Tak, ka sta dva, te eden na lejvoj strani kosi šanc, drugi pa na pravovj starni?

»Vsakši ma svoj tau, etak je najbaukše, zato ka ovak bi samo eden drugoma na pauti bilej. Če je tak, ka na ednom tali je vekša trava, te drūgi pomaga, tašo nega, ka bi spoj daleč kraj eden od drūgoga delala. Tam v Ritkarovci je edno tašo mesto, gde se vsikšo leto moramo podkovati, zato ka taši velki brej je. Dostakrat je tak, ka klečati moramo, samo tak leko dolaspucamo. Bilau je tak, gda je bola deževno bilau, ka smo se počujsnili pa smo se po riti dolapelali. Gda smo na cejntori, tam pa zato težko kosi, ka dosta robauv djeste, žnjaura se pa tak nūca kak krajda.«

- Zaranka, gda delat deta, te sta gvūšno redno napa-tjivana, zato ka vūva vse pri saba morata meti, spoj pa te, če daleč kraj delata.

»Dostakrat sva tak, kak če bi v bojno šla, benzin, škir, klūče, žnjauru, djesti, piti pa gvantanja, tau vse pri saba morava meti. Zdaj pa duplansko piti morava pri saba meti, gda je tak fejest vrauč, zato ka gda je tresti stopinj, te sva vse mokri-va, tak švicava.«

- Kak si branita oči pa obraz proti kamenjom?

»Mava očale pa mava tašo kak rešata, stera cejli obraz ti zakrija. Očale so baukše kak tista mreža, bola vidiš, samo zdaj, gda je fejest vrauč pa švicaš, vsigdar sparne grata-jo pa je brisati moraš.«

- V soboto pa v nedelo si fraj, te leko malo počivaš, nej?

»Po pravici v sedmōj bi začnili, dapa zdaj, gda je tak vrauč, največkrat v pau šestoj vōri že začnemo.«

- Sto je drūgi, s sterim vkūper delaš?

»Runci Toni, kak ga mi doma zovemo, ovak se Trajber prvin smo trdje delali, te je dobro bilau, trgé mašini so šli, pa prvin smo zgotauvili. Žau, Kejcina več nejga med nami.«

- Ka delate, gda več ne raste

trava?

»Te z drvami delamo, če pa dolaspadne snej, te pa tejtoga odmetavamo, tak ka delo vsigdar mamu.«

- Tak, ka sta dva, te eden na lejvoj strani kosi šanc, drugi pa na pravovj starni?

»Vsakši ma svoj tau, etak je najbaukše, zato ka ovak bi samo eden drugoma na pauti bilej. Če je tak, ka na ednom tali je vekša trava, te drūgi pomaga, tašo nega, ka bi spoj daleč kraj eden od drūgoga delala. Tam v Ritkarovci je edno tašo mesto, gde se vsikšo leto moramo podkovati, zato ka taši velki brej je. Dostakrat je tak, ka klečati moramo, samo tak leko dolaspucamo. Bilau je tak, gda je bola deževno bilau, ka smo se počujsnili pa smo se po riti dolapelali. Gda smo na cejntori, tam pa zato težko kosi, ka dosta robauv djeste, žnjaura se pa tak nūca kak krajda.«

- Zaranka, gda delat deta, te sta gvūšno redno napa-tjivana, zato ka vūva vse pri saba morata meti, spoj pa te, če daleč kraj delata.

»Dostakrat sva tak, kak če bi v bojno šla, benzin, škir, klūče, žnjauru, djesti, piti pa gvantanja, tau vse pri saba morava meti. Zdaj pa duplansko piti morava pri saba meti, gda je tak fejest vrauč, zato ka gda je tresti stopinj, te sva vse mokri-va, tak švicava.«

- Kak si branita oči pa obraz proti kamenjom?

»Mava očale pa mava tašo kak rešata, stera cejli obraz ti zakrija. Očale so baukše kak tista mreža, bola vidiš, samo zdaj, gda je fejest vrauč pa švicaš, vsigdar sparne grata-jo pa je brisati moraš.«

- V soboto pa v nedelo si fraj, te leko malo počivaš, nej?

»Nej vsigdar, zato ka dostakrat pomagam tejm, ka panzijo majo, če vekša skupina pride. Zato ka dja sem se za kelnera vōnavčo pa dvajsti lejt sem delo v gostinstvi.«

- Doma še kaj gazdōjvate?

»Že samo malo, za svoj tau, dve svinje mamu, kokauši, na njivi krompiče, tikvi pa kukrco mamu posajeno.

Sodački kejp, Berci prvi z lejve

Pa te še eden mali ograderc mamu. Ranč bi bola nej mogli, zato ka dosta divjadi je, pa vse nanikoj dejejo, zaman mamu ograjo pa električnoga pastira.«

- V lejpom mesti mate ram, tū vrkar na brgej.

»Odtec lopau prejk vidi v Ritkarovce, prvin pa še bola, gda je vse dolaspucano bilau. Starejši tau rama, kak je štjedjen, je že vejn stau lejt star, tōj, gde smo mi, tauga so pa starištje leta 1985 vcujzozidali. Če pogledneš, ram je v tašoj U formi zozidani, samo na ednom tali je odprejt, tam, kak sonce nutrasije.«

- Vi, če ste ranč nej daleč kraj od meje, dapa vi se še k Verici držite, nej?

»Uradno je tak, kak potok

teče, od bejlōga mosta naprej se začne ritkarovski tau.«

- Nej je težko vcujstaniti, gda domau prideš z dela kak gnes, ka cejli den si travo kosijo pa te zadvečerek ranč tau delaš tadale doma?

»Ka vejš, stariške so strejši, oni že tau ne ladajo tanaprajti. Gda domau pridem z dela,

te se nadjejm, malo novine taprštem pa te vcujstanem delat. Baukše, če dosta človek ne počiva, zato ka te samo drveni grata. Zdaj travo kosim, sprtolejt pa djeseni pa z drvami delam, tau je vse na mana. Gda dem podirat, te včasins s traktorom dem, pa te vsikšo paut malo pripelam, prazen se nikdar ne

vozim.«

- Kakšni traktor maš?

»Enga maloga Steyera, steri je starejši kak dja, zato ka so ga leta 1961 redli. Mali je, dapa fejest dober traktor je, vse leko z njim napravi zvün oratve. Zato ka naprej je leki, pa gda na bargej rodjēm, te prejdnji tau našman vleče, če bi gnako bilau, te bi niše navole nej bilau.«

- Berci, dja tak vidim, ka ti si zadovolen s svojo slūžbov, ka je gnesden zavole rejdko, istino mam?

»Leko ka bi bola leko slūžo, če bi kama inan ušo delat, dapa mena tōj doma je tau več vrejdo, ka mirno, brezi štresja leko delat odim pa živem.«

Karči Holec

Slovensko štenjé - ga vzem' te v roké! - 28.

Nauri revolucionari - ali nauri sistem?

Po drugoj svetovnoj bojni so ništerni pisateli eške itak pisali realistične drame, v 1960-i ino 1970-i lejtaj pa je naprejprišla eksistencialistična dramatika. Tá guči o tipični pitanjaj, kak so lübezen, mržnja, lüčenost v svejt ali nika nej vrejden žitek.

Največ del so napisali v modernističnom štiluši, dostakrat kak drame absurda. Tau znamenüje, ka je nej logično pa nej povezano, ka se godi ali guči. Poetična drama je na Slovensko kisnej pripelala špilanje z gezikom, v 1980-i lejtaj pa najdemo prve pelde Brechtovoga »epskoga gledališča«. Sodobni dramski avtorji - kak sami pravijo - eške pišejo »komedije«, depa ne pišejo več »tragedij«, liki mesto nji raj »drame« ali »igre«. Dostakrat čüjemo od nji, ka je »tragedija mrla«.

Eden veuki tau moderne dramatike se spravla s kritiko totalitarnoga sistema. *Primož Kozak* piše o stalinizmu, *Dominik Smole* pa o diktaturi v mitični časaj. *Drago Jančar* prejk drame absurda brodi o represiji ino policiji, njegva dela se dostakrat godijo v špitalaj za norce ali vauzi. *Dušan Jovanović* s pomočjauv epskoga gledališča nutpokaže naivno vöro v komunizem, štero pa spoznamo za naaupučno prejk kejpov o jugoslovanskem gulagi na Golom otoki.

Dominik Smole je na svoji začetkaj peldo djemau po tradiciji nauve romantike *Ivana Cankara*. Njegva drama »Potovanje v Koromandijo« se godi v gnešnjom časi, gla-

ven človek je nej zadovoljen s vsakdenešnjov realnostjov, zatok šké vöstaupiti, nikam inan. Vsi drugi tö čütijo, ka je je nika zgrabilo, tau pa je venak družbeni sistem.

V »Antigoni« se Smole spita-va o etiki. Zavolo svoje pripovej- stvi iz mitologije je drama

Milan Jesih je nej samo po svoji sonetaj, liki po dramaj ranč tak eričen - v nji je pripelo ekstremni modernizem

nad časom, gvüšno pa je tau kritika rosaga. Brata Eteokles in Polinejk sta se svadila na smrt - tau je simbol za svajüvanje Slovincov med drugov svetovnov bojnov. Antigonja pa vödrži pri tem, ka trbej badva brata pokopati - tau je simbol za domobrance, štere so po bojni vnauge bujli.

V svojoj »Veseloigri v temnem« je Dominik Smole napiso dramo po peldi Cankarovoga »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«. Tihinec pride v zaprejto skupnost, tau pa se ne vidi policiji, ka pripela v cejli kaos. Groteskno ino nelogično je, ka se godi: mrtveci goristanejo; glüpi, nemi pa slejpi človek začne gučati.

Smoletov »Krst pri Savici« dale pela pripovejst o Črtomiri tam, gde go je *France Prešeren* končo. Nekdešnji sodak pride v klaušter v Akvilejo, od

kec ga pošlejo nazaj domau nauve vörnike dobiti. Njegva sveta gorečnost kaže na tau, ka je obvüpo nad žitkom.

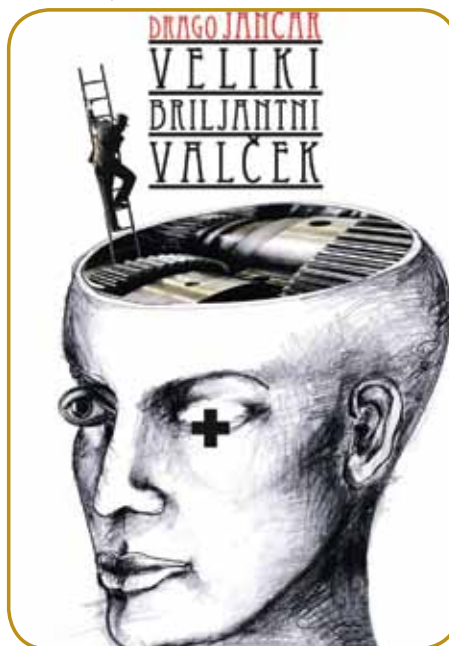
O *Milani Jesihi* kak pesniki smo že pripovejstali. S svojoj dramov »Grenki sadeži pravice« je prišo do najbolje ekstremnoga modernizma v slovenskoj dramatiki, v njej se smeje cejlaj tradiciji ali kakši koli metafiziki. Vsikšo temo parodizera, na priliko piše v geziki pripovejstvi iz začetka 19. stoletja. Donk ga briga moderni vsakdenešnji žitek, šteroga gezik nutpokaže v večfele situacijaj: v krčmej, politiki, novinaj, filozofiji ali na ulici. Svojo dramo je raztalo na spoj kratke tale, šteri so nej po logiki povezani, zavolo toga doživemo šok ali nam je komično med štenjóm.

V svoji drugi dramaj je Jesih več nej tak radikalen: gda pa gda najdemo že dramsko pripovejst tö. »Pravopisna komisija« je igra o rosagi: če rejsan komisija pripravla knigo o pravopisi, je tau kejp komunistične partije, štera naprejspiše lidam, kak morejo prav gučati pa pisati. »En sam dotik« pa je najbolje kmična Jesihova drama, štera kaže prazna čütenja ino prazno düšo edne držine, »Srebrno rebro« pa komično dojzrüši iluzijo o trdom ino krepkom slovenskom pavri. V cejlaj svojoj dramatiki má Jesih posabno čütenje do gezika: po ednom tali ne vörje v njegvo funkcijo komunikacije ino se ma smeje; po drugom tali pa se radüje njegovim formam, s šterimi se virtuožno špila.

Satirična komedija *Toneta*

Partljiča »Moj ata, socialistični kulak« je edna »žalostna komedija o agrarnom svejti«. Zavolo čüdni situacij ino špajnsni rejči se komediji smeje, donk pa kaže na britke istine o žitki ino časaj po drugoj svetovnoj bojni. Iz drame so leta 1987 napravili film, šteri je spoj eričen grato, *Toneta Partljiča* pa smo večkrat srečali v našom Porabji tö.

Drago Jančar je v svojoj dramji »Disident Arnož in njegovi« dale pelo Smoletovo ino Kozakovo tradicijo: mali človek se prauti postavi tota-

Jančarova najbolje erična drama nas navči, ka so dostakrat - če dé za politiko - psihiatri bole nauri od betežnikov

litarnomi sistemi, želej si dühovno slobaudnost. Drama se godi leta 1830, v cajti Metternichovoga absolutizma v Avstriji, mogauče v Ljubljani - depa vse tau je trbej razmiti kak parabolo na Jančarove čase. Fundament drame je pripovejst o dühovniki *Andreji Smolnikari*, šteri je z dojpoklačene domovine odišo v Meriko. Tam ranč tak dale iške svojo individualno slobaudnost, zavolo toga pa na nikoj pride.

Jančarova drama »Veliki briljantni valček« se godi v gnešnjom časi, je pa donk povezana z »Disidentom«: glaven v dramji, Simon Veber

je zgodovinar, šteri štandera žitek polskoga revolucionara, ki se je v 1830-i lejtaj prejk Ljubljane pelo. Simona zaprejo v edne posabne špitale za norce, v kakše so v Sovjetskoj zvezi zaperali lidi, ki so prauti sistemi bili. Z imenom špital »Slobaudnost napravi slobaudnoga« Jančar kaže na tau, ka má komunizem skor takše metodüše prauti svojim protivnikom kak nekda nacizem. Doktor v té špitalaj se more tak ponašati, kak liki bi betežnikom rejsan davo psihiatrično pomauč, vejpa ga je straj. Vračenje zgodovinarja je takšo: njegovimi polskomi revolucionari so vkrajvrezali nogau, zatok tau trbej napraviti s Simonom tö, tak de pá zdrav. Simon že zaman gorpride, ka je v špitalaj samo eden norec: psihiater.

Drama »Klementov padec« je ranč tak napisana po pravom človeki: tau je biu alpinist ino filozof *dr. Klement Jug*, šteri je mrau med plezdenjom na sövernoj triglavskoj stenej leta 1924. Jančarov Klement je nej prauti totalitarnomi sistemi, liki prauti življenjskim vrejdnostim varašancov. Tau mržnjo pa tak krepko čüti, ka se leko njegov žitek tragično konča samo med plaminami. »Dedalus« je Jančarova drama o megalomanskem zidanji strašne veuke socialistične vauze, s štere niške ne more vuji. Dedalus rédi plane za vauzo, zidarge pa nemajo skrb na zakone statike, zatok zidina vrazmo leti pa se dojpočüjsne po bregej - kak metafora za idejni projekt komunizma.

V našoj seriji smo nej mogli gučati o vsej slovenski dramaj po drugoj svetovnoj bojni. Donk pa smo leko nutpokažali en par tipični motivov ino tem, štere so poznali že od antični časov dale, v modernom štiluši pa so se o nji spitali pa se eške gnes spitalavamo na Slovenskom.

-dm-

Anka in Kugyjev pogled

(Odlomek iz romana)

»Ružičev roman *Anka in Kugyjev pogled* razstira pred nami panoramo dogajanja, oseb, zgodovine, podrobnih opisov stičnega prostora Slovenija-Madžarska-Avstrija. Postavljen je v sedanost, kot problematiziranje sedanosti. Nosilec pripovedi, ki teče v paralelnih linijah, sta dve paralelni osebi, prvoosebni pripovedovalec, čigar ime izvemo šele ob koncu v novinarski vesti o nesreči v Trenti, ki se zblizuje z Anko, osebo iz naslova romana, in Erik, nekoliko mačističen blejski policijski inšpektor.«

(Marjan Pungartnik: *Ko so trčili svetovi*)

Sigrid je postavljala vprašanja, nanje odgovarjala, jih prepletala z dobrohotnimi, celo čustvenimi zahtevami, med katerimi je bila tudi tista, da se mora najprej iz manjšega mesteca, ki mu je bilo ljubo in domače, preseliti v Maribor, ker se bo iz Ljubljane prepisala na graško univerzo Karla in Franca. »Veš, to moram narediti, če želim nadaljevati akademsko kariero v Avstriji. Bi bil za to, da končam študij v Sloveniji in se zaposlim na gimnaziji v tvojem mestecu na obrobju sveta in tam intelektualno poniknem, celo zakrnim,« je spraševala in ob vprašanih nizala tudi odgovore, če ne v celoti, pa v tolikšni meri, da je slutil, na kaj meri. V tistih letih še ni razmišljal, kje se bo ustalil in živel. Ni si znal predstavljati, da bi kar odšel od staršev in se preselil sto kilometrov v stran, tudi če bi se dogovoril za podobno zaposlitev, kot jo je imel. Sigrid mu je bila neznanka tudi zato, ker se je silno spoprijateljila z njegovo mamo, ki ne bi imela nič proti, če bi odšel iz bližnjega mesta v oddaljen kraj in se zato poredkeje vračal in obiskoval starše. Kar pogosto je skorajda zalotil Sigrid in mamo, kako se po tiho pogovarjata, ko je prišel

zraven, pa sta govorili o nečem povsem običajnem, denimo, kako je za kmete pomembno, da redijo krave za vprego, ki so tudi dobre dojilje.

Kako in od kdaj se Sigrid zanima za kmetovanje, je zlasti presenečenje za očeta Elemirja, ki je pustil delo na železnici, se odrekel lagodnejšemu življenju in se spoprijel z ne ravno radodarno, ilovnato goričko zemljo. Morda je k temu prispevala poroka, s katero je priženil domala najlepše njive in travnike v vasi. Erikova mama se je rodila na eni izmed treh največjih kmetij, delovnih rok pri hiši je bilo malo, zato je skoraj morala za doto vzeti več hektarjev njiv, travnikov in gozda. Razen zemlje je za doto dobila tudi čudovito omaro, ki je dolga leta krasila osrednji prostor, ki je bil namenjen tudi spalnici za goste. V teh časih so bile rodovitne njive drage, celo dragocene in ne podcenjene. Že nekaj arov zemlje je bilo vrednota, oral, dobrega pol hektarja, pa dragoceno. »Gospodar, ki se je odločal za delo v Franciji, je moral delati eno leto za nekaj arov povprečne goričke njive,« je večkrat pripovedoval izseljenski duhovnik Ivan Camplin in pristavil, da so se razbili

mnogi zakoni, kajti ločitev zakoncev je na vasi že skoraj družinska tragedija, kot če bi zaradi udarca strele pogorela hiša, morda celo bolj.

Erik je povabil Sigrid na obisk in jo peljal tudi v rojstno vas sredi avgusta, ko je bil čas mlačve. Romanca, ki se je pred leti začela na vročem, s prahom nasičenem podstrešju, je bila skoraj pozabljena, ker se je dekle takoj po končani srednji šoli zelo hitro poročilo s starejšim mesarjem in nekaj mesecev po poroki sta dobila hčerki dvojčici. Ostalo je zgolj nekaj pogledov, za nianso bolj toplih kot zgolj prijateljskih. Všeč mu je bilo, da sta ostala nekje med prijateljstvom in znanstvom, brez očitkov drug drugemu. Imel je premalo izkušenj, da bi vedel, kako malo zvez se razbije in steklene krogle ostanejo cele.

»Daj, povej, razloži mi, kaj vse je prišlo na naše, no, na tvoje dvorišče, kajti ničesar ne poznam, da bom jutri, ko bo mlačev vsaj malo vedela, kaj tako hrumi in momlja, kot sem popoldne slišala pri sosedih,« prosi Sigrid, ko si ogleduje mlatilnico in še bolj, ko gre dvakrat okoli lokomobile, za mnoge kup starega, umazanega železa, za lastnika odličnega in poceni pogonski stroj. Za vaško otročad privlačna zabava, da so jo v skupinah spremljali med vožnjo s kmetije na kmetijo. Največ veselja so imeli otroci, ko so morali mlatilnico pripeljati k drugemu gospodarju takoj po dežju, ko so se težka železna kolesa vrtela v prazno, iz črne gmote pa je soplo in hroplo in pihalo na vse stra-

ni. Pa še babica je pristavila svojo razlago, da so pluge na velikih madžarskih poljih vlekle posebne lokomobile in zamenjale dotedanjo izključno konjsko in kravjo vprego. Čeprav se je trudila, poskusila narisati, kako je potekalo tako oranje, so jo redki razumeli.

»O žetvi sem ti pripovedoval. Tu vidiš veliko šupo, v katero so zloženi snopi rži, pšenice in ovs, pod skupnim imenom žita. Glej zdaj lokomobile, ki je v resnici velik parni stroj na kolesih in ta stroj bo prek jermenice poganjal mlatilnico, v katero bodo zgoraj na strehi spuščali snope žita v žrelo, v katerem se vrtijo posebne lamele, ki osmukajo s klasov zrna, ki med vejanjem na različnih rešetih zgubijo še nekatere primese, kot so pleve, in zrna zdrasnejo v vreče. Največ je prve kakovosti, nekoliko manj druge in čisto malo tretje, ki je izključno za živalsko krmo,« razlaga in vpraša: »Mi uspeš slediti ali naj pojasnjevanje skrajšam?«

»Zanimivo, zanimivo, zakaj bi skrajšal, ko še nisi povedal skoraj nič o tem velikem črnem stvoru z visokim dimnikom, težkimi železnimi kolesi, kaj vem, kaj je to,« pokaže na lokomobile.

»Tu ni kaj dosti več za povedati, kot sem rekel. Morda, da bo kurjač vstal zelo zgodaj in kuril, grel vodo, ki se bo spreminjala v paro, ki bo pozneje poganjala ta, kot praviš, stvor, ki se mu reče parni stroj. Ko se bo začel prinitati dan, tedaj zapiska na piščalko tako, da sko-

spusti paro, potem pridejo prvi delavci, sosede, vaščani, običajno jih je dva-ndvajset do štiriindvajset, in vsak že vnaprej ve, kaj bo delal, zato nekateri prinesejo tudi primereno orodje, denimo vile. Z mamo bosta postregli, če vstaneš tako zgodaj, s pereci* in kozarčkom žganja, kurjač bo še enkrat opozorilno zapiskal, zagnal lokomobile, ki bo prek jermenice poganjala mlatilnico ... Sem bil dovolj nazoren, da se ti bo morda sanjalo, kaj se bo jutri dopoldne dogajalo na našem dvorišču? Zdaj gremo spat, kajti noč bo kratka, prekratka, kajti okoli treh se bo začel jutranji utrip, ki ne bo ponehal, dokler lokomobile ne odvleče mlatilnice k sosedu, kar bo okoli poldneva. Kajti kakšno uro ali malo več po začetku boste z mamo in njeno sestro, ki pride v pomoč, postregle z zajtrkom, domačo šunko in čajem, po tem ko bo končana mlačev rži, bo malica, in na koncu še zaključna pogostitev z juho in prikuho. Zdaj me več ne sprašuj, ampak jutri glej, kaj se bo dogajalo in malo pomagaj pri postrežbi, mene čaka klasično delo, bom natakhar in stregel pijačo me mlačvijo,« sklene Erik dolgo, skoraj etnološko zgodbo o mlačvi z mlatilnico, ki jo poganja parni stroj oziroma lokomobile, kot je tudi železniška lokomotiva, ki vleče vagon.

(Roman je izšel pri Kulturnem društvu Mariborska literarna družba.)

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 17. AVGUSTA
DO 23. AVGUSTA

PETEK, 17.08.2018, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.00 Vem!, kviz, 11.50 Avtohtone domače živali, dokumentarna oddaja, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 15.00 Umetnost igre: O strahu - Dunajski slavnostni tedni, 15.35 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2018: Otroški poročevalci, informativna oddaja za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Počitnic je konec, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Bog, le kaj smo zagrešili?, francoski film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Surova balada, ameriški film, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

PETEK, 17.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 9.35 Dobro jutro, poletni izbor, 12.10 Slovenski vodni krog: Oplonica, dokumentarna nanizanka, 12.50 Priluhnimo tišini: Iz doma kulture, izobraževalna oddaja, 13.15 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.40 Koncert ob 20. obletnici delovanja skupine Nude, 16.15 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Polona Juh, 17.25 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Jubilejni koncert ob 40-letnici Ansambla Franca Miheliča, 21.50 Zvezdana: Izguba, 22.35 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 23.25 Svetovni popotnik: Barcelona, vodnik po mestu, 0.20 Videotrak, 1.25 Nogomet - SP 2018: Kolumbija: Anglija, osmina finala, 4.00 Zabavni kanal, 5.50 Videotrak

SOBOTA, 18.08.2018, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Intervju: dr. Ferdinand Serbelj, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Se zgodi, slovenska nanizanka, 14.50 Ambienti, 15.35 Profil: Uroš Korenčan, 16.10 Prvinska preizkušnja, britanska dokumentarna serija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Kulturni vrhovi: Ptujška Gora, dokumentarna oddaja, 17.45 Popolna družina, humoristična nanizanka, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.35 Ozare, 18.40 Kalimero: Medaljon, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Odiseja, francosko belgijski film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Poletna scena, 22.50 Deklina zgodba, ameriška nad., 23.50 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.45 Info-kanal

SOBOTA, 18.08.2018, II. spored TVS

7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.15 10 domačih, 10.00 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.00 Ciciban poje in pleše 2018, oddaja TV Maribor, 12.10 Slovenski vodni krog: Trebuščica, dokumentarna nanizanka, 12.50 Čarokuhinja pri atu: Južna Afrika, 13.20 Bleščica, oddaja o modi, 14.10 Avtomobilnost, 14.55 Akcent: Pripovedovanje v digitalnih časih, 15.50 Operno poletje, 17.20 Umore, je napisala (II.): Umore na dražbi, ameriška nanizanka, 18.15 Dva vodika, en kisik, dokumentarni film, 19.10 Infodrom, poletje 2018: Otroški poročevalci, informativna oddaja za otroke in mlade, 19.20 Čist zares: Izdelava trick shot filma, mladinska dokumentarna serija, 20.00 Pavarotti: Neskončno čustvo, koncert iz veronske arene, 21.40 Umore, je napisala (II.): Izginulo truplo, ameriška nanizanka, 22.30 Televizijski klub: Grižljaji sreče, 23.20 Ukane po kanadsko: Glasba, razvedrilna oddaja, 23.45 Ukane po kanadsko: Delo, razvedrilna oddaja, 0.05 Videotrak, 1.05 Nogomet - SP 2018: Urugvaj: Francija, četrtfinale, posnetek iz Nižnega Novgoroda, 2.55 Zabavni kanal, 5.55 Videotrak

NEDELJA, 19.08.2018, I. spored TVS

6.35 Poletna scena, 7.00 Živ žav, otroški program, 10.05 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.15 Nabriti detektivi, nemška otroška nanizanka, 10.50 Sledi: Zelena bratovščina, dok. oddaja TV Maribor, 11.25 Ozare, 11.30 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 60 let Četrtekovega večera, 15.10 Moje poletje v Provansu, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Zackovo čarovniško popotovanje: San Francisco, 17.45 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 18.40 Bacek Jon, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport,

Vreme, 20.05 Jerry Lewis - kdo je ta klovn?, francosko-ameriški film, 21.05 Intervju: Stane Granda, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Magnetna privlačnost gora, angleška dok. oddaja, 23.50 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.25 Komorni zbor Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana (T. Bec), 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

NEDELJA, 19.08.2018, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip: Dolga pot odpuščanja, 7.15 Glasbena matineja, 8.40 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 9.50 Slovenski vodni krog: Pišnica, dokumentarna nanizanka, 10.30 Slastna kuhinja: Solata iz tunine, 10.45 Ciciban poje in pleše 2018, oddaja TV Maribor, 12.05 Svetovni popotnik: Barcelona, vodnik po mestu, 12.55 Kulturni vrhovi: Ptujška Gora, dokumentarna oddaja, 13.35 Vlomilci delajo poleti, družinska komedija, 15.25 Ukane po kanadsko, razvedrilna oddaja, 16.30 Zvezdana: Izguba, 17.30 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 18.25 Sanje o prihodnosti: Prevoz prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 19.20 Z glasbo in s plesom, 20.00 Nogomet - državno prvenstvo: Olimpija: Maribor, 22.45 Žrebanje Lota, 22.50 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 23.45 Zackovo čarovniško popotovanje: San Francisco, 0.05 Zahtevam most, pripada mi!, kratki igrani film, 0.35 Vikend paket, kratki igrani film, 1.10 Nogomet - SP 2018: Brazilija: Belgija, četrtfinale, 3.00 Videotrak, 4.00 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

PONEDELJEK, 20.08.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.05 Vem!, kviz, 11.55 10 domačih, 12.25 Zlata dekleta (V.): Veliko pričakovanje, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet (IV.): Pret-a-porter, španska nadaljevanka, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.40 Z glasbo in s plesom, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Osvežilna fronta: Spletni vplivneži ali influencerji, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Sanje vsakega dekleta, risanka, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Fotografiranje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 20.55 Peš ob Nilu, potopisna serija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.20 Glasbeni večer, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Info-kanal

PONEDELJEK, 20.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 9.50 Dobro jutro, poletni izbor, 12.05 Zgodbe iz obrazov: Družina gasilcev, dokumentarna oddaja, 12.50 Ilirske province, dokumentarni film, 14.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.50 Televizijski klub: Grižljaji sreče, 15.55 Anapurna - gora preizkušenj, dokumentarna oddaja, 16.50 Avtomobilnost, 17.25 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Vetrnica: Kaj bo zraslo? Korenček, 19.00 Studio kriškraš: Čarobno kraljestvo, 19.20 Živalska uganka: Pajek, otroška serija, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Svetovni popotnik: Turčija, 21.00 Oproščen (II.), norveška nadaljevanka, 21.50 Umore, je napisala (II.): Skrita grožnja, ameriška nanizanka, 22.45 Pozabljeni Slovenci: Savin Sever, dokumentarni film, 23.35 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

TOREK, 21.08.2018, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.05 Vem!, kviz, 11.50 Obzorja duha: Uboge sestre sv. Klare, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 15.05 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.30 Studio kriškraš: Čarobno kraljestvo, 15.55 City folk - Obrazi mest: Mexico City, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zdravje Slovencev: Možganska kap, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Eko utrinki: Zelena baterija, 18.05 Ženki: Žoga, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Durrellovi (II.), britanska nadaljevanka, 20.50 Mariborska dvorišča, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Pričevalci: Roza Pavlin Kihler, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Info-kanal

TOREK, 21.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.15 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 10.40 Dobro jutro, poletni izbor, 13.15 Slovenski vodni krog: Koprski zaliv, dokumentarna nanizanka, 13.55 Alpe-Donava-Jadran, 14.40

Operno poletje, 16.15 Hitlerjeva biblija, dokumentarni film, 17.25 Umore, je napisala (II.): Skrita grožnja, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.20 Opus 1, plesna miniatūra 2014: Jernej, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Revolucija nesebičnosti, francoska dokumentarna oddaja, 21.00 Umore, je napisala (II.): Popolna preobleka, ameriška nanizanka, 21.50 Halimina pot, koprodukcijski film, 23.30 Peš ob Nilu, potopisna serija, 0.15 Videotrak, 1.20 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

SREDA, 22.08.2018, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.05 Vem!, kviz, 11.50 Slastna kuhinja: Bučna juha z ingverjem, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice, kviz, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapeljevanje pogleda: Metka Krašovec in Zdenka Žido, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Razkrite roke, 18.05 Trobka in Skok, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Paslika, poljski film, 21.40 Vsak pravi pesnik, igrano-dokumentarni portret Tomaža Šalamuna, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.50 Poletna scena, 23.15 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.20 Zapeljevanje pogleda: Metka Krašovec in Zdenka Žido, dokumentarna oddaja, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

SREDA, 22.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.55 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 10.10 Dobro jutro, poletni izbor, 12.40 10 domačih, 13.25 Zgodbe iz obrazov: Kazimira Lužnik, dokumentarna oddaja, 14.05 Both Sides / Obe strani, koncert skupine Perpetuum Jazzile, 16.35 Ambienti, 17.25 Umore, je napisala, nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Vetrnica: Koderček in Teodor, 19.00 Profesor Pustolovec, igrana nanizanka, 19.20 Živalska uganka, otroška serija, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Giacomo Puccini: Gianni Schicchi, posnetek opere iz Los Angelesa, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Iztok Mlakar, 21.55 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 22.55 Umore, je napisala (II.): Podtaknjeni umor, ameriška nanizanka, 23.50 Videotrak, 1.00 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

ČETRTEK, 23.08.2018, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.05 Vem!, kviz, 11.50 Zapeljevanje pogleda: Metka Krašovec in Zdenka Žido, dokumentarna oddaja, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 15.05 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 15.55 Slovenci v Italiji, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Družabno življenje živali, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Čebele izpod Krima, 18.05 Mala kraljična: Hočem zmagati!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Glasba na vodi, 60 let Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, glasbeno-dokumentarna oddaja, 20.30 Evrovizijski mladi glasbeniki 2018, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Mojstrovine Chauvetove jame, francoska dokumentarna oddaja, 0.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

ČETRTEK, 23.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.00 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 10.10 Dobro jutro, poletni izbor, 12.45 Slovenski vodni krog: Tolminka, dokumentarna nanizanka, 13.25 Zdravje Slovencev: Možganska kap, dokumentarna oddaja, 14.10 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 15.25 Intervju: Stane Granda, 16.15 Pozabljeni Slovenci: Slovenec sem in kdo je več - Viktor Murnik, 17.25 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Ribič Pepe: Kaj, če zlomiš kitaro, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Vetrnica: Sandra, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Šport, 22.00 Povračilo, francosko španski film, 23.40 Umore, je napisala, ameriška nanizanka, 0.30 Slovenska jazz scena: Ajda Stina Turek in Erik Marenčič Trio, 1.10 Videotrak, 2.10 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

KRAJINSKI PARK GORIČKO

www.park-goricko.org

KUD BUDINCI, OBČINA ŠALOVCI IN PORABSKO KTD ANDOVCI vabijo na **POHOD OB EVROPSKI ZELENI VEZI NA "POUTI PO DOLAJ, PA BREGAJ"**

V NEDELJO, 19. AVGUSTA 2018
9:30 ZBIRANJE - VAŠKO GASILSKI DOM, BUDINCI 21
10:00 ZAČETEK POHODA

Pot nas bo vodila v Porabje in nazaj. Sprehodili se bomo ob mejnih kamnih, kjer je še pred 29 leti stala žična ograja ali ti. železna zavesa. Tedaj za gibanje ljudi prepovedano območje, je danes kot nalašč za sprehod v naravi, ki je zacementirane človeške neustrojnosti.

Ustavili se bomo ob kamnu, ki označuje najsevernejšo točko Slovenije (46° 52' 37,52" SG, 16° 14' 18,14" VGD). Na prostoru nekdanje stražnice / karavle v Budincih bomo obnovili svoje moči. Zatem se bomo odmaknili od mejne črte proti severu in Andovcem in se ustavili pri Malem Triglavu in Porabski domačiji, kjer nas bodo pričakali Andovčani.

Po okrepljenju si bomo ogledali še bunker in se osvežili ob Vretini žitka. Zaključek z malico bo na začetku poti v Budincih.

Prijavnina: 7 € za odrasle in 4 € za dijake (malica in pijača).

Za mlajše otroke ni prijavnine.

Oprema: pohodniška obutev in pohodniške palice, nahrbtnik, voda, sadje.

Zaradi gibanja ob meji imejte s sabo osebni dokument.

Pohod je vpisan v vizkarnico Pohodnik / ca po Goričkem v letu 2018.

Dolžina poti: 12,4 km
Težavnost: srednja
Prijava: do 18. 8. 2018
Vendež Žido
na M: 040 583 456
zido.vende@gmail.com
in pred začetkom pohoda

K U D
BUDINCI

„Po isti poti” – mednarodni romarski dan v Monoštru

Društvo za krščanska gibanja v Monoštru se bo tudi letos pridružilo vsedravnemu romanju po Marijini poti 25. avgusta 2018, ki se bo v Porabju končalo v cerkvi Marijinega vnebovzeta v Monoštru.

Romarjem se bodo pridružili tudi verniki iz Slovenije in Porabja pod vodstvom markovskega župnika Dejana Horvata, ki bodo prispeli po **poti Danijela Halasa**:

11.00 Odhod izpred cerkve v Markovcih v Sloveniji

12.30 Prihod pred kulturni dom na Verici – pridružijo se romarji iz porabskih vasi

13.00 Odhod z Verice proti Sakalovcem po gozdni poti

14.30 Prihod v kapelo v Sakalovce – Blagoslov romarjev in molitev

15.00 Odhod iz Sakalovcev

15.30 Prihod v Slovensko ves – Blagoslov romarjev in molitev v kapeli Svetega Florijana

16.30 Odhod iz Slovenske vasi

17.30 Prihod v Monošter – srečanje z ostalimi romarji pred baročno cerkvijo

18.00 Sveta maša v slovenskem in madžarskem jeziku, mašo bo daroval s somaševalci

mgn. dr. Peter Štumpf, škof murskosoboške škofije.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtrek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov založnika in uredništva:

H-9970 Monošter,

Gárdonyi G. ul. 1.;

tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@gmail.com

ISSN 1218-7062

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,

Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza

Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za

Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za

Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR

ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75

11747068 20019127 00000000,

SWIFT koda: OTPVHUHB

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

POZVANJE

DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV

z veseljem zovē vse svoje penzioniste na
KARAŽNO GLEDALIŠKO SREČANJE S

PIKNIKOM,

stero bau v nedelo, **2. septembra 2018,**

od 14.00 vōre

v kulturnom daumi v Sakalauvci.

PROGRAM

Pozdravimo se pa si pogasimo žējo

Karažno gledališko srečanje v dvorani:

Društvo pevcev Selo Humoristična skupina **Nemaki**

Ljubiteljska dramska skupina **Mokoš** Bakovci

Micka pa Lujzek DU Moravske Toplice

Majda pa Lujza DU Šalovci

Veselica. Igro de Ludvig Nemeč.

Pogostitev

Drūženje, spejvanje domanji porabski naut.

Predsedstvo DPSU

(Vse drūge potrebne informacije zvejte od svoji vodij.)

Razvojna agencija Slovenska krajina vas vabi na

KULINARIČNO DELAVNICO,

ki bo v ponedeljek, **20. avgusta 2018,**

na Slovenski vzorčni kmetiji

na Gornjem Seniku.

Delavnica bo potekala od 13.00 ure naprej pod

vodstvom Mance Kovačec

in Barbare Štern.

Ta dan bo posvečen peki slovenske potice.

PRIDITE, NE BO VAM ŹAL!

